„Svetlo svieti v tme, ale tma ho nepohltila.“ (J 1,5)

SVETLO PRAVOSLÁVIA

duchovný občasník pravoslávnej cirkevnej obce
Banská Bystrica

číslo 58, rok 2021

Drahí bratia a sestry v Christu, milí čitatelia,

prihováram sa vám po dlhšom čase. Čas plynie veľmi rýchlo, a preto sa oplatí svoj čas venovať duchovným veciam.

V tomto čísle vám prinášam zaujímavý preklad článku o mojou najobľúbenejšom starcovi Paisijovi Svätohorcovi. Starec Paisij ma sprevádza od môjho krstu, ba o čosi skôr. Kniha o ňom sa mi dostala do rúk ako prvá z toľkého množstva pravoslávnej literatúry. V októbri tohto roku to bude presne 20 rokov, ako som prijala sväté Pravoslávie. Krstil ma otec Marek v nádrži Hriňová. Žiaľ, fotku nemám ani jednu, ale spomienka na krst mi zostane navždy. Teraz viem, že to bolo najlepšie rozhodnutie, aké som v živote urobila. Ďakujem všemohúcemu Bohu, Presvätej Bohorodičke, môjmu patrónovi Jánovi Krstiteľovi a všetkým svätým, ktorí pri mne stáli a stále stoja.

S láskou v Christu Jana

Nositelia ducha

duchovníctvo našej doby

Namietajú: viera poslušníka môže nahradiť nedostatočnosť starca. Nie je to pravda: viera v pravdu zachraňuje, viera v lož i démonskú prelesť hubí...

svätiteľ Ignatij Brjančaninov

Podľa učenia Otcov, najkrajší život je život pod vedením svätootcovskej tvorby súčasne s radami prosperujúcich bratov; tie rady je opäť potrebné preverovať, píšu Otcovia.

svätiteľ Ignatij Brjančaninov

schiigumen Ján:

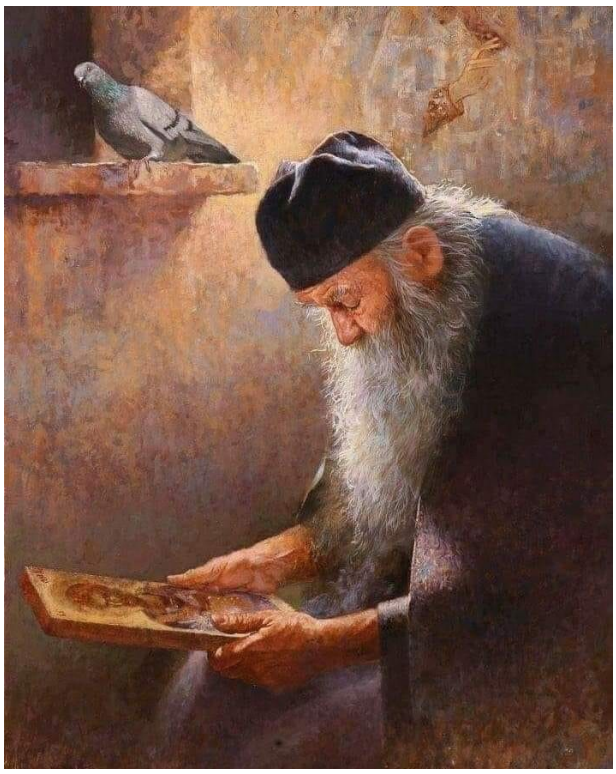

V tomto čase sme zbavení toho blaha žiť v duchovnom živote pod vedením skúseného starca. Vodca nám musí ukázať cestu, po ktorej sám šiel, no ak nás bude viesť iba podľa kníh, nie je to celkom ono. Hovoriaci i počúvajúci si myslia, že obaja sa poučujú, ale keď zakúsia, aký blahý je Pán, až potom spoznajú svoje chyby.

Vodca musí byť bez vášní a mať dar uvažovania, konkrétne poznať čas, iniciatívu, podnikavosť, vybavenosť človeka, moc, poznanie, usilovnosť, vek, silu tela, skladbu, zdravie a chorobnosť, povahu, miesto, vzdelanie, rozpoloženie, zámer, správanie, chápanie, myseľ, čulosť, váhavosť, pomalosť, Boží zámer, zmysel všetkého povedaného vo Svätom Písme a mnohé iné. Tak takýto musí byť vodca v duchovnom živote a takéto musí mať uvažovanie.

Veľký starec Paisij Veličkovský tiež žialil, že niet vodcov, ale on, ako skúsený v duchovnom živote jednoducho radil nechať sa viesť rovnako zmýšľajúcimi. Rozprávať a zároveň čítať s nimi svätootcovské knihy.

Dostal som tvoj list a odpovedám ti naň. Moje rady prijímaj nie ako rozkazy, či zákon, ale ako jednoduchú radu, ktorú ani nemusíš prijať, ak zistíš, že nie je v súlade so Svätým Písmom a poučeniami svätých Otcov.

...poviem...svoj názor a potom vždy dodám: „Napokon, presvedč sa sám, či sama“...ako môžem dobre radiť, keď sám idem naslepo?

Z Božej milosti, čo som mal na srdci, to som aj napísal. Prijmi to nie ako rozkaz, či zákon, ale iba ako radu. Sama sa presvedč a zosúlaď s podmienkami vášho života.

Jeden starec povedal: „*Ak duša má iba slovo a nemá skutky, podobá sa stromu, ktorý má kvety, ale nemá plody*“. Čudný starec, ako dobre si v tých krátkych slovách objasnil duchovný život. Lebo kvety iba klamú oči. Keď ich nevidíš, zabudneš na ne. Ale plod stromu človeka nasýti a dá mu silu pre udržanie (posilnenie) života. Tak je to aj s tými, čo hovoria na základe skutkov. Ich slová sa kladú na srdce ako náplasť na ranu. Ale, ak hovoria na základe štúdia, je cítiť, že ich slová sú rozumové. Lebo voda a ocot síce majú rovnakú farbu, ale hrdlo ich rozlíši.

igumen Nikon:

Ľudia musia iba uľahčiť poslušnosť evanjeliu a nevyžadovať poslušnosť sebe. K poslušnosti „vo všetkom“ dnes nikto nie je spôsobilý. Pokánie všetko nahradí.

Na koho sa majú ľudia obrátiť po smrti duchovníka? Myslím si, že k hocakému kňazovi. Spovedať sa podľa kníh, nehovoriac nič podrobne a to je všetko. V dnešnej dobe by ľudia nemali hľadať duchovné vedenie. ...Potrebné je čítať duchovné knihy, neospravedlňovať sa z hriechov, ale podľa svojich síl s nimi bojovať, činiť pokánie, nikoho neodsudzovať, ku všetkým byť milosrdný, vo vzťahu ku všetkým chrániť priateľstvo a častejšie volať: „Bože, buď milosrdný ku mne hriešnej“. Toto je celá náuka.

...nepovažujem sa za duchovného otca niekoho a nikoho nepovažujem za svoje duchovné dieťa. Prečo? Pretože seba nielenže vidím ako nespôsobilého pre duchovné vedenie, ale za celý život som ani nikoho spôsobilého k tomu nevidel. Takže som nevidel ani jedno „dieťa“ spôsobilé k poslušnosti a k životu pod vedením duchovného „otca“. Možnože aj preto niet otcov, lebo niet ani spôsobilých detí.

Vo vzťahu k ľuďom skúseným v duchovnom napredovaní je možné povedať mienku Ignatija Brjančaninova a mnohých iných, že je ich v našej dobe veľmi ťažké nájsť. Bude dobre, ak nájdeme rovnako zmýšľajúcich. Oporu je potrebné hľadať v knihách, to je

základ. Ak sa nájdu rovnako zmýšľajúci a skúsenejší, je potrebné ich rady využiť, ale po uvážení a ich preverení.

...toto vedenie, ktoré vy aj ja hľadáme, sotvakde dnes nájdeme. Za celý svoj život som ho nenašiel. Vediem sa iba knihami...

Dnes v tom lepšom prípade môžeme nájsť nanajvýš rovnako zmýšľajúceho, idúceho tou istou cestou a s ním sa radiť, ale aj tie jeho rady je potrebné vedieť preverovať Božím slovom a svätými Otcami.

V tejto dobe by sa nikto nemal celkom oddávať plnému vedeniu.

igumenija Arsenija:

Všetci sa nádejate na vodcovstvo ľudí a prikladáte mu veľký význam. Pravdaže, bolo by to tak, keby sme mali duchovných vodcov, ale teraz, v tejto dobe, podľa všetkého sám Pán vedie duše hľadajúce záchranu.

žena

Žena je vedená citmi padlej prirodzenosti nie rozvážnosťou a duchovnou mysľou, ktoré sú jej cudzie. Pre ženu je myseľ nástrojom citov.

svätiteľ Ignatij Brjančaninov

Keď...slabá žena s neochvejnou mužnosťou od seba odráža hriech aj ona sa stáva *blahoslaveným mužom* ospevovaným Dávidom.

svätiteľ Ignatij Brjančaninov

igumen Nikon:

...Nestretol som ani jednu devu a ani jednu ženu, ktoré by netrpeli pocitom osamelosti, opustenosti. Očividne sa to schováva v ženskej prirodzenosti. Pán po páde povedal Eve: *a budeš túžiť za svojím mužom.* Táto túžba (nie len telesná ale vo väčšej miere duševná) je zjavná a vo všetkých pôsobí samostatne. Láme sa a skrášľuje mimovoľne tými najrôznorodejšími spôsobmi. Vzatá z Adamovho rebra sa ťahá na svoje miesto, aby sa vytvoril jeden celý človek... Tieto city sú v každom prípade vlastnosti starého človeka a je

potrebné netrápiť sa nimi, ale zápasiť s nimi pôstom, modlitbou, primeraným čítaním svätých Otcov a Nového Zákona, fyzickou prácou a niekedy únavou.

Božie meno

Mená... nepredstavujú samotnú podstatu, iba označujú niektoré vlastnosti vzťahujúce sa k nej.

svätiteľ Vasiľ Veľký

igumen Nikon:

Pán je prítomný v mene Božom, ale meno Božie nie je samotným Bohom, ako to hovorili menoslavci. Aj zachraňuje nie meno, ale Pán, ktorý je prítomný v mene. Privolávajúc meno Božie privolávame Boha a Ním, Bohom, sa zachraňujeme a nie kombinovaním zvukov jeho mena.

Každý, kto si ctí Boha, ctí si aj Jeho meno. No človeka nezachraňuje meno Isusa Christa ale samotný Christos, a nezachraňuje všetkých, ale iba tých, ktorí v Neho uverili, dali sa krstiť, žijú podľa jeho prikázaní a pri ich porušení činia pokánie.

Poviem to takto krátko: myslím si, že k menu Božiemu, či Isusovemu je potrebné mať vzťah, ako k ikone Spasiteľa, či Svätej Trojice a podobne.

Preložil Marek Ignacik

Jób: Vzťah Boha a človeka

Vo imja Otca, i Syna, i Svjataho Ducha!

Sláva Isusu Christu!

Drahí bratia a sestry!

Kniha Jób patrila a patrí k najčítanejším knihám Starého Zákona. V porovnaní s inými biblickými príbehmi malo rozprávanie o Jóbovi vždy veľkú vážnosť a veriaci ľud v ňom nachádzal posilu v ťažkých chvíľach, utrpeniach a bolestiach svojho života. V kánone starozákonných kníh je príbeh o Jóbovi zaradený medzi spisy nazývané ketubim. V tejto časti

sa sústreďujú poeticky ladené knihy ako kniha Žalmov, Pieseň piesní a Príslovia. Preto nie je ničím výnimočným, že aj prevažná časť rozprávania o Jóbovi je zachytená vo veršoch.

Rozprávanie o Jóbovi je významným svedectvom o vernosti Bohu, tak ako v radosti a požehnaní, ako aj v utrpení. Oproti mienke židovských učencov, ktorí považovali utrpenie za Boží trest, kniha Jób ukazuje, že tomu tak nie je. Stvoriteľ môže zoceľovať vieru človeka plniaceho jeho vôľu a dať mu nahliadnuť do tajomstva utrpenia a pochopiť význam bolesti pri spáse. Svätý Ján Zlatoústy chápe prvé verše knihy ako stručnú biblickú charakteristiku ideálneho človeka. Jób dokonca prináša obeť za svoje deti v strachu, keby sa dopustili hriechu, aby ich Boh nepotrestal.

Boh povoľuje Pokušiteľovi skúšať vieru spravodlivého Jóba a po prvom neúspechu pokušiteľ neskladá zbrane a chce sa dotknúť samotného Jóba. Po druhom krutom pokúšaní Jóbovej viery, v ktorom obstál, by sa mohlo zdať, že sa kniha blíži ku koncu. Kniha však ukazuje viac a ukazuje priamo srdce človeka, ktorý bol navštívený takýmito ranami. Keď Jóba zbadali jeho priatelia, ani ho takmer nespoznali a na znamenie súcitu si roztrhal každý jeden vrchnú časť oblečenia a nad hlavy si hádzali popol.

Až tretia kapitola obsahuje Jóbove zúfalé slová, ktoré prinútili jeho priateľov k ďalšej reakcii. Ich pokusy o duchovnu útechu však neboli ladené v rovnakom duchu ako Jóbove vrúcne srdce. Boha chápali len ako sudcu, ktorého nemôžeme nazvať Otcom. Preto sa mu snažili vysvetliť, že musí byť vinný, ak na neho Boh poslal toľko nešťastia. Jób vo svojich odpovediach niekoľkokrát žiada priateľov, aby mu vysvetlili, ako a v čom zhrešil. Jeho srdce túži poznať skrytý Boží zámer a nie je mu zrejmé utrpenie spravodlivého „ako synovská spoluúčasť“ v utrpeniach Božej sviatosti, spôsobená ľudskými hriechmi na svete. Napokon Jób vyjadruje myšlienku, kde zreteľne dokazuje synovský pomer jeho trpiacej duše k Bohu: „Niet kto by mohol medzi nami rozsúdiť, kto na nás oboch ruku vložil“ (Jób 9, 33).

Jób tak stovky rokov pred Christom vyciťuje potrebu prostredníka medzi Bohom a ľuďmi, medzi nebom a zemou. Toto sväté tušenie u neho bolo možné len z dôvodu, že sám sa priblížil Christovi, avšak ešte nechápe túto skutočnosť v pravých súvislostiach a v celom rozsahu. Na jednej strane mu je jasné, že ľudská múdrosť predstavuje pred Bohom dym a prach a na druhej strane sa pýta všemohúceho Boha svoje ľudské prečo. Jób teda čaká na priame Božie slová a spravodlivý súd. Ján Zlatoústy hovorí, že v týchto krízových situáciách neprichádza bezcitný Sudca, ale milujúci a múdry Otec, ktorý sa zaujíma o svoje dieťa.

Všemohúci Boh tvrdo skúšal Jóbovu vieru a Jób v tejto skúške obstál. Zo životopisov svätých vyplýva, že Boh na človeka nikdy nedopustí toľko, aby to nemohol uniesť. Na hriešnikov posiela utrpenie, a tým im dáva možnosť činiť pokánie. Naopak, spravodliví prežívajú skúšky, aby sa ako v ohni zoceľovala ich viera. Ako kresťania z Christovho evanjelia vieme, že na svete budeme mať súženia, ale dúfame, že sa naplnia Spasiteľove slová: „Ja som premohol svet“ (Ján 16, 33).

Christos posredi nás!

JAKUB SURMIK

POUŽITÁ LITERATÚRA:

1. Sväté Písmo
2. BIČ, Miloš. Starý zákon - preklad s výkladom. 1981
3. Nový biblický slovník. 1996
4. PULEC, Radim. Teologicko-etický aspekt knihy Jób. Pravoslávny teologický sborník. 1983, XI.,

Napísali ste nám...

Moja cesta za Christom

Keď má človek ...násť, rozumu ani zamak a je si istý, že má život pred sebou, môže prísť chvíľa, keď sa mu prihodí niečo nečakané, ba hrôzostrašné. Môže sa ocitnúť na hranici života, pred bránou klinickej smrti, sám so svojimi zmätenými myšlienkami, paralyzovaný strachom a beznádejou. A... vedieť. Vedieť že zomrie. Teraz a v túto chvíľu! Pýta sa osudu, vesmíru, ba aj Boha, Boha ešte s malým „b“: prečo sa deje táto hrozná vec práve jemu? Prečo sa mu TO stalo? Odpovede však nájde až o veľa rokov neskôr vo svätom Pravoslávi.

// Volám sa Miroslav a stalo sa TO mne. //

Táto „krátka“ výpoveď by však mala niesť názov – Naša cesta za Christom –, pretože účastníčkou tejto púte za spásou je od začiatku aj moja žena Slávka. Mal som sedemnásť, hlavu prázdnu ako za takmer posledné peniaze práve kúpenú peňaženku, keď v zime v roku 1983, krátko po „vianociach“ padali snehové vločky veľké ako päste, päste ktoré zakrátko mali dopadnúť na moju hlavu. Ukladali sa ticho jedna na druhú, oťažievali vlhkým snehovo-dažďovým plačom nad mojím biednym žitím, až to kovová konštrukcia strechy, pod ktorou som stál, nezvládla a s hrmotným vzdychom ma prikryla svojou kovovo-snehovou perinou. Fyzické zranenia nebudem spomínať, no zažil som klinickú smrť a v dôsledku tejto skúsenosti som prekypoval zlostnou až besnou chuťou po živote. A takto, besno-zlostne, som ho aj začal „žiť“. Asi väčšina ľudí z láskou spomína na svoje detstvo a mladosť. Detstvo som mal skvelé, v rozprávkach víťazilo dobro nad zlom /nie však špinavými prostriedkami ako

dnes/, v spoločnosti platila „socialistická“ morálka a pionierske zákony, ktoré neboli v rozpore s „desatorom“, vedeli sme, čo je priateľstvo, zrada a česť. No svoju mladosť s odstupom času vnímam ako pubertálne kotrmelce, ak nie saltá mortale, ktoré mohli spôsobiť moju duchovnú smrť. Náš láskavý Boh, čo som si vtedy neuvedomoval, ich však premenil na prostriedky výuky a prostriedky na cestu k mojej náprave. Premenil ich na cestu k cieľu pozemského bytia, ktorým je život v duchu Evanjelia smerujúci ku spáse. Medzi týmito udalosťami a časom, keď som stretol Lásku môjho života, sa v roku 1989 uskutočnil štátny prevrat a stroskotal som v dvoch manželstvách. Ako sa dnes hovorí, „celé zle“. No láskavý Otec nebeský mi v roku 1993 do cesty poslal moju budúcu manželku Slávku a aj tým zahatal cestu môjmu bezcieľnemu blúdeniu.

Od malička som rád čítal, zaujímala ma história, svetská či tzv. katolícka a tam som aj objavil prvé nezrovnalosti v podaní a výklade historických faktov s ktorými súvisí misia svätých Solúnskych bratov, Cyrila a Metoda. To mi dalo impulz, hlbšie sa zaoberať týmto obdobím našich národných dejín a nakoniec aj etnogenézou „starých Slovákov“. Už som nenachádzal len prázdne /tzv. biele/ miesta v našej histórii, ale aj polopravdy ba až klamstvá, ktoré s historickou vedou nemali nič spoločné! Medzitým, sme so Slávkou absolvovali dvojročný rim.katolícky katechumenát, plný tomizmov, scholastiského racionalizmu a nutkavého pocitu, že pre pravoverného katolíka je Boh hlavne spravodlivým a trestajúcim otčimom /poznáte to-Božie mlyny/ a až potom milujúcim Otcom, alebo Láskou!!! A toto všetko nás, spolu s už získaným historickým poznaním, po mnohých rozhovoroch, ktoré sme na tieto témy s mojou Slávkou neustále viedli, dotlačilo k poznaniu nutnosti návratu do lona cirkvi našich predkov. Do Cirkvi Pravoslávnej s nezmenenou vieroukou a tradíciou. A tak už minimálne tuším, prečo mi vtedy v tom ďalekom osemdesiatom treťom dal náš Pán a Boh druhú šancu. Ozaj druhú? Nie tretiu, piatu, štrnástu alebo tisícu?

Dnes, takmer dvadsať rokov od svätého krstu, sme veľkou šťastnou Pravoslávnou rodinou z Pravoslávnej cirkevnej obce Banská Bystrica, ktorú „spravuje“ náš duchovný Otec Marek, ktorého si pre absenciu skromnosti dovolím nazvať naším priateľom a neoceniteľným radcom. Chcelo by sa písať, spomínať na ďalšie dôležité momenty a aj na ľudí, ktorí nezvyčajne zasiahli do našich životov, no to by ste si museli vziať dovolenku a ísť nakúpiť pukance, toľko by „toho“ ešte bolo...

Život a jeho prejavy sú zázrakom vo všeobecnosti. Vždy som to podvedome vedel a hľadal som pôvodcu týchto zázrakov. Hľadali sme spolu, spolu s mojou Slávkou. A ...našli! Teda, keď na chvíľu potlačím pýchu, musím priznať že to bol ON – Boh, ktorý našiel nás, ale človek je už taký, rád si namýšľa, že bez Christa môže niečo užitočné a spásonosné vykonať. Takže našli – ja takzvaným rozumom a Slávka srdcom. To ale možno niekedy napíše moja životná partnerka zo svojho uhla pohľadu, aj keď sme jedno telo a jedna duša...

ICXC – NIKA

Miro

Tajomstvo života v Raji

Raj po páde

Svedectva o Raji v Písme sú podobné odrazu Slnka v malých kvapkách rosy. Formou sú malé, no vyžaruje z nich lesk Slnka.

Raj sa v Písme spomína v knihe Genezis. Raj bol usporiadaný na zemi, no významom patril Nebu, kráľovstvu anjelov. Celý stvorený svet predstavoval Boží chrám, a Raj – oltár, v ktorom prvý človek, doslova kňaz, vysluhoval pre nás nepoznané Božie tajomstvá. Ako oltár v chráme zjednocuje Nebeské a pozemské, tak aj Raj v prvotnom svete styk Neba a zeme, spoločenstvo pozemského s Nebeským.

Hriech človeka odsekol zem od neba. Raj ostal ako Kráľovstvo Nebeské, na zemi už Raj nie je. Preto odkryť tajomstvo Raja tu, na zemi, je takmer nemožné. Preto aj množstvo úloh daných v Raji ostane nevyriešených. Aké kráľovstvo, panstvo, dnes človek má? Neposlúcha ho nie len lev, ale niekedy dokonca aj domáca mačka. Samotný človek prírodu rozkráda, doslova sa k nej správa ako tyran-dobyvateľ.

Časť rajských úloh (ploďte sa a množte sa) ľudia vykonávajú v padlom stave, s všetkými ich následkami – smilstvom, neverami, potratmi, čiže úplne svojvoľne. Časť úloh sa presunie do budúcna, keď mocou Vzkrieseného všetci vstanú z mŕtvych, a nové nebo a nová zem ohromia zrak vzkriesených ľudí.

V Starom Zákone sa Raj po páde prakticky nespomína. Načo hovoriť o tom, čo je do príchodu Krista Spasiteľa zatvorené? Prečo zarmucovať duše spravodlivých, ktorí zišli do pekla, ako aj všetci vyhnanci z Raja? „*V smútku zostúpim do podsvetia*“[1]. Starozákonný človek prežíval smútok a osamelosť.

[1] Gn 37, 35.

Raj sa v Starom Zákone spomína ako obraz Božieho požehnania. Napríklad: *„Dobročinnosť je ako požehnaný raj a skutky milosrdenstva pretrvávajú navždy“*[2]. *„Bázeň pred Hospodinom je ako požehnaný raj zaodetý do všetkej slávy“*[3].

Každá cnosť v sebe zachováva niečo rajské. Pokora, krotkosť, nevinnosť, tým viac kráľovská láska, sú odleskom Raja na našej hriešnej zemi.

Raj bol zatvorený, pokiaľ neprišiel Ten, ktorý povedal: *„Dnes budeš so mnou v raji“*[4]. On to povedal kajúcemu sa zbojníkovi, aby každý z nás, po prvé, v sebe spoznal zbojníka, a po druhé, aby každý tak isto kajúcne povedal: *„Spravodlivo dostávame, čo sme si skutkami zaslúžili... Rozpomeň sa na mňa, Pane, keď prídeš do svojho Kráľovstva“*[5].

Biblia nehovorí o tom, čomu sa človek v Raji bude venovať, ale o tom, ako je človeku mimo Raja bez Boha biedne a zlé, ako sa k Bohu vrátiť, a ako znovu Raj získať. Človek, márnotratný syn, namiesto rodného domu dáva prednosť svinskému korytu, namiesto lásky a tepla klamstvu a podvodu, a ešte nekonečnému utrpeniu, súženiu, mukám. No Otec láskyplne čaká, dvere rodného domu sú otvorené. Raj, prvotný oltár, je dnes otvorený človeku, ktorý je povolaný k tajomným nebeským činnostiam.

Peklo ako antipód Raja

Už vieme, že v Raji povaľačov niet. Zato je povaľačmi preplnené podsvetie. Kde sú *„okovy pekla“*[6] a *„večné putá“*[7], aký tam môže byť priestor pre tvorivosť a osobnú činnosť? Aby sme mohli zhodnotiť život v Raji, musíme aspoň trochu predstaviť prebývanie nešťastných duší v pekle.

Trápení vlastnou vnútornou pustotou, stratiac schopnosť prejaviť sa v čomkoľvek tvorivom, dobrom, tlačiac sa v podsvetí, doslovne ako sardinky v sude, sú väzni v pekle mučení vlastnou zbytočnosťou. Ich utrpenie im spôsobuje to, že žili iba pre seba, a nikomu nechceli priniesť ani najmenší osoh. Preto tam prebývajú úplne sami aj keď je v pekle tesno, no každý mučený je od ostatných oddelený neprekonateľnou hranicou. Oddelený od Boha, od blížnych, žiadna tvorba, ani činnosť, ani možnosť čokoľvek poznávať.

Ak je v Nebi radosť, šťastie, blaženosť, tak v pekle sú ich antipódy, čiže clivota, mučenie a, aj keď sa to zdá byť čudné, škodoradosť. V Biblii je o asýrskom kráľovi povedané: *„Rachotom jeho pádu som otriasol národy, keď som ho zrútil do podsvetia k tým, čo zostupujú do hrobu, a v podsvetí sa potešili“*[8].

---

[2] Sir 40, 17.
[3] Sir 40, 27.
[4] Lk 23, 43.
[5] Lk 23, 41-42.
[6] Ž 18, 6.
[7] Júd 1, 6.
[8] Ez 31, 16.

V Nebi sa tešia z každého kajúcnika, lebo je spasený. V pekle sa škodoradostne tešia z každej duše, strhnutej lavínou hriechu do podsvetia. Škodoradosť, hľa reakcia obyvateľov pekla, korí tak vítajú každého nového prívrženca.

Sväté Písmo nám svedčí, že keď do pekla zostúpil posledný babylonský kráľ, hneď ho tam spoznali. Aby nie, kráľ a nespoznať ho (a k tomu babylonský)! Prorok Izaiáš o tom hovorí takto: *„Zospodu sa podsvetie znepokojí kvôli tebe a vyjde ti v ústrety, keď prídeš, kvôli tebe zobudí tiene všetkých mŕtvych mocnárov zeme, zdvihne z trónov všetkých kráľov národov. Títo všetci sa ozvú, prehovoria k tebe: „Aj ty si sa stal bezmocným ako my, si nám podobný“*[9].

Hľa, kľúčové slová: „stal sa bezmocným“. Vlastne, peklo je kráľovstvo slabých, bezmocných. Na zemi sa javili ako mocní, no všetko sa obrátilo na prach. Chceli panovať nad druhými, no nedokázali ovládnuť svoje vášne, podrobili sa hriešnym želaniam. Preto je povedané: *„Kto má uši, nech počúva, čo Duch hovorí cirkvám. Tomu, kto zvíťazí, dám jesť zo stromu života, ktorý je v Božom raji“*[10].

Raj je pre silných. Pre tých, ktorí zvíťazili na sebou, svetom a diablom.

Bezmocní sú aj nečinní, v zmysle bez skutkov dobra, milosrdenstva, krotkosti. Ich slabosť je v ich pýche. Lebo každý, kto sa povyšuje nemá silu pokoriť sa a vidieť, kým v skutočnosti je. Taký skôr či neskôr bude ponížený. Každý, kto sa povyšuje, bude ponížený. Prorok Izaiáš dodáva: *„Do podsvetia je zvrhnutá tvoja pýcha za zvuku tvojich hárf. Pod tebou lezie chrobač a červy sú tvojou prikrývkou“*[11].

V pekle je nečinnosť, neiniciatívnosť. Lebo peklo je absencia Života. Preto tam, kde panuje smrť, nemôže byť nijaká tvorivá aktivita, prejavená nejakou činnosťou. Je tam sivá nuda. Ani tvorenie, ani činnosť mysle, len útržky spomienok, ktoré pred zrakom duše stoja ako strašidelné obrazy, a tiež úplná bezmocnosť čokoľvek opraviť. Toto je dôvod mučenia. Nie je tam pokoj. Len plač a škrípanie zubami. Zúfalstvo, hrôza a bezútešný mrak.

[9] Iz 14, 9-10.
[10] Zj 2, 7.
[11] Iz 14, 11.

Peklo je nespôsobnosť prejaviť sa v dobrom, je čas, ktorý si prepásol. Ak by sa čas meral na kilá, žasli by sme nad tým, koľko ton sme ho premrhali. Míňame ho na nič a pritom si myslíme, že sme zamestnaní.

Peklo je ešte úzkosť. Bez Boha je v duši pustota, ohraničenosť, úzkosť. Kde je úzkosť, tam je aj trápenie, ťažoba. Nebeské priestranstvo a ľahkosť slobody dáva len Boh. Život, ako Boží dar, je nekonečná voľnosť, priestor, šírka v pravom zmysle slova. A k tomu Boh človeka volá vo večnom Raji.

Čo človeka dostáva do Raja?

V Prológu je zmienka o mníchovi Atanázovi, ktorý uvažoval, čo v budúcom živote čaká tých, ktorí sa na zemi namáhajú kvôli spáse. Vo videní ho ktosi priviedol k čudnej bráne, ktorej krásu sa nedá opísať. Cez bránu videl odrazy čudného, nevysloviteľného života v Raji. Vlastne, videné a počuté mohol vyjadriť iba slovami Písma: *„Vtedy spravodliví zažiaria ako slnko v Kráľovstve svojho Otca“*[12]. *„A budú hľadieť na Jeho tvár... A noc už tam nebude, a nebudú potrebovať svetlo lampy, ani svetlo slnka, lebo Pán Boh ich bude osvecovať“*[13]. No keď chcel Atanáz bránou prejsť, aby priamo videl a pochopil tajomstvo Raja, bolo mu povedané: „Nikto, kto je lenivý, tu nevstúpi, a ak chceš vojsť, vráť sa naspäť a bojuj, a vôbec neuvažuj o blahách pominuteľného sveta“.

Čiže, Raj nie je kráľovstvo lenivých. Raj je pole snaživých pracovníkov, ktorí Raj obrábajú a chránia. Obrábajú, predovšetkým v sebe, v hĺbke svojej duše, a potom aj všade okolo seba.

Ale, aká je to práca?

Ak si celý život oral, sial, staval, konštruoval, sedel nad plánmi alebo absolvoval neuveriteľnú prípravu, brázdil nie len nebo, ale aj kozmos, prináleží ti všetka česť a chvála! Čestné uznania a vyznamenania, ceny a spoločenské uznanie sú dôstojné odmeny za tvoje úsilie. No ak si pritom nikdy nepotreboval Boha, ako sa chceš dostať do Jeho Kráľovstva?

Do Raja dostávajú práce vykonané na zemi, ale nie zemi venované. Dušu nezachraňujú prekročené plány, ani rekordy, ani triumfálne úspechy. Človeka zachraňuje Božia blahodať, prijatá čistým, pokorným srdcom. Zachraňuje sa duša, ktorá našla Boha, a nie hrdo brázdiaca pole svojho života pluhom pozemských prác.

Nie statusy, nie zásluhy, nie viditeľné výsledky človeku razia cestu do Raja.

Jednému starcovi boli ukázané rajské príbytky, v ktorých prebývali spasení. Videl nejakého muža v nezvyčajnej sláve, ktorý povedal: „Bol som robotníkom u zlého človeka, ktorý má stále hneval, nedával mi plat, všetko som to až do konca znášal bez reptania“. Potom starec uvidel iného, ktorý povedal: „Bol som malomocný, no svoju ťažkú chorobu som znášal s ďakovaním Bohu“. Nakoniec starec uvidel tretieho muža, hoci nie tak pocteného, ako boli prví dvaja, ale

[12] Mt 13, 43.
[13] Zj 22, 4-5.

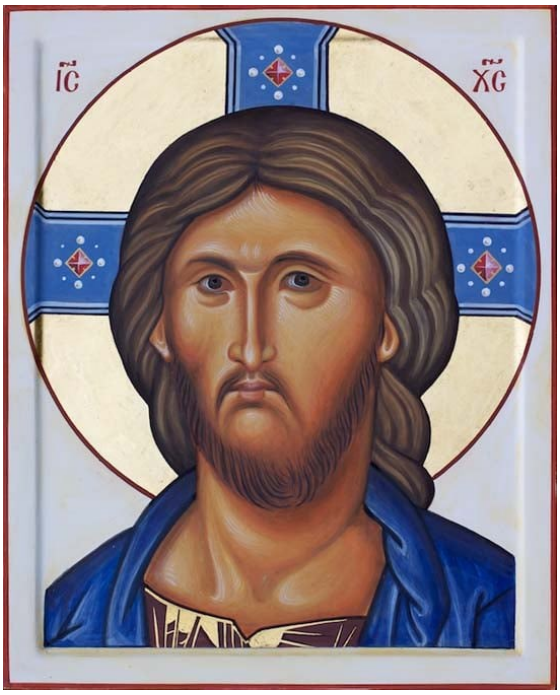

tiež účastného na Božej sláve. Ten o sebe povedal: „Dlhý čas som bol mníchom a neustále som sa snažil o pásu svojej duše, neskôr zo mňa urobili biskupa“. Takto neočakávane sa odhaľuje blaženosť Raja, v závislosti od toho, čo je vo vnútri človeka, a nie jeho vonkajších činoch. Veď aj rajské vence sú Bohom udeľované nie podľa našich mier a kritérií.

Isté je, že každý z nás, rozlúčiac sa s telom, zažije nemalé prekvapenie. To, čo sa nám zdalo ako zaujímavé a dôležité, sa zrazu bude javiť ako nezmyselné. To, čo sa zdalo ako nezaujímavé a nudné, sa nám zrazu bude javiť ako najdôležitejšie a neuveriteľne lákavé. Mysliaci si, že majú garanciu Raja, sa budú diviť stroskotaniu svojho sebavedomia. Ale mysliaci si, že sú hodní len pre peklo, preto činia pokánie a pokorujú sa, s údivom uvidia, ako nečakane sa im otvoria dvere Milosrdenstva.

Preložil jerej Marek Ignacik

Čo sa stane v okamihu smrti?

Odchod duše - Pravoslávne kresťanské učenie

~ Nedeľa Posledného Súdu ~

Tento text je prepis nahrávky starca Efréma z Arizony, na ktorej hovoril o okamihu smrti z perspektívy Pravoslávneho Kresťanstva. Čo bude po smrti? Čo sa stane po tom, ako zomrieme? Aký je stav duše po smrti? Dôležité tu je, že musíme zvážiť všetky veci a dať ich na pravú mieru, každý z nás, a povedať: "Niet inej cesty, musím sa ponáhľať, musím bojovať!" Niet času na plytvanie.

Starec Efrém: Myslím na Súd, ktorý bude nad nami vynesený...

Okamih smrti ... tento desivý okamih, keď duša uvažuje nad tisíckami rôznych vecí, nad tisíckou rôznych právd ...

... pretože myseľ triedi veci, duša sa zbavuje pozemských trápení a starostí ... pretože má pocit, že odchádza.

Pokračuje ďalej stretnúť sa so Sudcom. Chápe, že všetko sa teraz končí. Začína prechádzať cez démonov (vzdušné mýtnice). Cíti realitu toho okamihu. Všetko ostatné vyprcháva preč, boje, prelesti, nevera, hriechy, vášne... všetko sa odlučuje, a duchovne

potom z celého srdca verí, že ona neskončí ako duša, ale odchádza rovnako, ako hovoria otcovia [Pravoslávnej Cirkvi].

Z tohto dôvodu mnohokrát sekulárni ľudia väčšinou varujú svoju rodinu, že sa chystajú odísť, a chcú sa so svojou rodinou rozlúčiť, akoby odchádzali na cestu.

Ľudia malej viery a zbožnosti. No v tom okamihu k nim ich duša hovorí zvláštnym spôsobom. Cítia, že tento život bol falošný...že to bola hra, ktorá sa teraz skončila...a ľudia, ktorí tu zostali, sú akosi zavádzaní, pretože nevedia, čo ich čaká, niečo, čo ku mne teraz prišlo.

Muž, ktorý odchádza, však nemôže tieto veci vysloviť. Boh to nedovolí. Duša uvažuje o všetkých týchto veciach a pýta sa,

"Čo sa deje teraz...?" Kde je môj čas?“

Žiada, aby sa k nej čas vrátil, aby sa mohla modliť. Teraz sa však hody skončili. Odchádza do druhého sveta a čo sa stalo, to sa stalo. Čas sa ale nevráti späť. Za všetky tie roky, ktoré uplynuli, už nevrátiš ani sekundu. Potom prichádza na rad kontrola svedomia. Čas nadobro uplynul. Modlitbu, ktorú som mohol urobiť, teraz už nie je možné vykonať. A takto každý z nás začína pre druhý svet kontrolu svedomia.

Každý hovorí modlitbu, ale nemá dostatok sily, hovorí pomaly, myslí na nepodstatné veci a nevenuje jej pozornosť. Všetky tieto veci sa v čase smrti vrátia späť. Svedomie povie: „Toto si neurobil a neurobil si tamto. V tom čase si niekoho zarmútil... druhý raz si súdil, klamal, zabudol si na svoju povinnosť...“ Toto všetko nám predvedie naše svedomie! Démoni ich majú zapísané s každým detailom. Zľakneme sa toho, čo nám predvedú. My sme už na ne zabudli...kvôli ľudskej slabosti, kvôli smútku, kvôli mnohým veciam sme ich pozabúdali. A napriek tomu ich majú všetky zapísané. A zatiaľ, čo naša duša stúpa (cez vzdušné mýtnice), stretneme ich (démonov so všetkými zapísanými našimi skutkami) pred sebou. Potom sa myseľ vráti na svoje miesto, ale už bude neskoro.

Teraz, keď počúvame Božie slovo, keď počúvame všetko, čo k nám príde späť, musíme zvážiť všetky veci a napraviť ich – každý z nás a predovšetkým ja sám. A povedz: **"Niet inej cesty, musím sa ponáhľať, musím bojovať!"**

www.pravoslavie.sk

Peter Nikolajevič Mamonov

Večná pamiatka, Petra Mamonova.

A ďakujeme za Tvoje slová i za Tvoje role!

(14. apríla 1951 – 15. júla 2021)

Ruský rockový hudobník, skladateľ, frontman moskovskej skupiny „Zvuki Mu“ a v neposlednej rade hlavný hrdina ruských pravoslávnych filmov „Ostrov“ a „Ivan Hrozný“.

Krátko po premiére dnes už presláveného filmu „Ostrov“, kde hlavnú úlohu zahral nedávno zosnulý pravoslávny herec Peter Mamonov, priniesol sám hlavný aktér snímku okrem iného i tieto slová a zamyslenie:

Aké zvrátené je dnes všetko! Kritici nedávno hovorili o filme Pavla Lungina „Ostrov“ a hovorili o Cirkvi, ako by to bolo niečo mýtického, ako by to bol Ilija Muromec…

Ako žiť, keď v nič neveríte? Chodím zmätený doľava a doprava.

Pokiaľ však keď máte vieru, bez ohľadu na to, ako ste unavení, dáte svoje miesto dáme v autobuse. A toto je pravé kresťanstvo. Bežíte umyť riad, i keď by ste o to neboli požiadaní.

Je to kresťanský akt? Áno, je.

Netrvajte neustále na tom, že máte pravdu. Nekričte, že „jedlo je studené“. Buďte trpezliví aspoň po dobu dvoch minút, než vám ho ohreje. Vaše úbohá manželka to urobí rýchlo. Je tiež unavená. Každý vo vlastnom rytme a vlastným spôsobom. Prečo stále trváte na tom, že „žena je povinná…“, že „muž musí…“ apod.

Láska je v tom, keď s niekým kráčaš po ceste a snažíš sa ho niesť.

Áno, vidíte niekoho v snehu tvárou dole (v Rusku je to úplne bežné). Rýchlo si pomyslíte, že ten človek je opitý. Čo keď ale dostal infarkt? Nech už je opitý, alebo nie, pomôžte mu vstať, zdvihnite ho a oprite o zábradlie, aby nezamrzol. My ale nie, pokračujeme ďalej na našej ceste.

Unikáme sami pred sebou. Musíme žít nie tak, že povieme: „Daj mi“, ale skôr „Vezmi si“. Mnohí nechápu, aké to je darovať niekomu košeľu alebo plášť, ktoré máte na sebe. „Sme zvyknutí žiť hore nohami.“

To, čo je Bohu príjemné, to odmietame.

Hlavne neváhajte pomôcť niekomu nepríčetnému, opustenému a slabému. U nás platí opak – „Prehltni ho“. Bohatí odmietajú dávať chudobným byť len toto „malé a nepatrné“. Kradnú čo najviac a potom sa schovávajú za vysoké ploty, aby im to ostatní nevzali.

Máme skreslený pohľad na kresťanstvo. Ale veci sú jednoduché a prosté. Koľko krvi môžete dať tomu druhému? Je napísané: „Čo učiníš pre mojich malých bratov, to učiníš pre mňa.“ (vraví Christos)

Prečo je pre teba dobré chodiť do chrámu, ale mať prázdne srdce? Bez kresťanského činu. Môžete navštíviť všetky Sväté hory sveta a pokloniť sa všetkým svätyniam… Ale všetko zostane márne. Uvidíte nejakého chudobného nešťastníka a pomyslíte si, že „bude jedným z tých podvodníkov, ktorých ukazujú v televízii“.

Daj mu 50 kopejok… Veď ty neschudobnieš. Skutočnou mafiou je tých päť alebo šesť ľudí, ktorí manipulujú s davmi pomocou televízie… „Neprerušuj ostatných, keď hovoria. Svätí Otcovia nás učia stáť pred ostatnými, ako by sme boli pred nejakým starobylým obrazom. Čo to znamená nesúdiť? Nevydávať odsudzujúce presvedčenie. Sme povinní mať názor. Christos sa pokúsil farizejom niečo vysvetliť, zatiaľ čo jeho hnev bol spravodlivý. Máte pravdu, keď ste na seba naštvaní, pretože napr. minulú noc ste sa opili. To by sme teda mali vedieť: nenávidieť svoj hriech, svoje vášne, tie, ktoré nás trápia, keď nemôžeme nájsť liek. Len pokiaľ si hlboko znenávidíte hriech, zakúsite vôňu víťazstva.

I napriek tomu, že už som zostarol, snažím sa učiť každý deň.

Áno, často jazdím autobusom do Moskvy. Dve hodiny bez zastavenia.

Raz predo mnou sedeli dvaja mladíci. Boli opití. Nadávali, hovorili veľmi škaredo. Zachvel som sa pri predstave, že ich budem musieť zniesť dve hodiny. Ale potom som si pomyslel. Uvidíme. Kto sú vlastne títo mladí ľudia? Vyrástli na dedine. Čo tam videli? Ich otec bol opitý a matka im nadávala. Celý deň mali zapnutú televíziu. Sú z dnešnej novej generácie. Na čo sa ich spýtať? Naučil som ich ja osobne niečomu dobrému? Prekročil som snáď prah ich domovov? Prečítal som im nejakú knihu? Vychádzam z labyrintu svojich myšlienok a zisťujem, že sme dorazili (na konečnú zastávku)…

„Všetko je v našich rukách: ako počúvame, či máme oči čisté, či máme zavreté uši, či je odomknutá naša duša, či máme čisté svedomie. To sú veci, s ktorými sa musíme vysporiadať.

Svätí nás učia: šetri, a to ti bude stačiť na jeden život.

Práve o to sme sa s naším skromným filmom „Ostrov“ pokúsili. Možno majú niektorí kritici pravdu. Možno je v záberoch veľa „blábolenia“. Snažil som sa im to vysvetliť. Boli sme vo zvláštnej situácii, určité slabosti, z ktorých sme sa zo všetkých síl snažili dostať von. Ako deti sme sa snažili ani nie tak porozumieť, ako skôr uchovať to, čo sa deje mužovi, ktorý začína veriť a snaží sa poznať Boha, ako tomu bolo v prípade môjho hrdinu (Anatolija)…

Deje sa to kvôli tomu, že zabúdame, že hriech je nedostatkom svetla. Dávame mu tvar, robíme ho hmatateľným… S naším podráždením. S neúctou k druhému.

čo je Raj a čo je peklo? Naši Otcovia nás učia, že všade je oceán božskej lásky. Tých, ktorí sa mýlia, (Boh) trestá bičom lásky. Len si pomyslite: oceán lásky, kde sa všetci navzájom majú radi. To je to, čo nám v tomto živote chyba. Láska! Takže v našom živote prevláda peklo, čo je nedostatok lásky. A pokiaľ je temnota nedostatkom svetla, temná duša, keď vyjde na svetlo, sa roztopí…

Jediné, čo chcem, je podeliť sa o niečo zo svojej osobnej skúsenosti. Som ako všetci ostatní – slabý. Ale cítil som tú potrebu. Cítim Pravdu ako niečo naliehavého, ako uzol v krku. Jedným z mien Christa je Slnko Pravdy. Miernou silou mierim k tomuto slnku.

Čítal som: „Nikdy nežijeme v túto chvíľu. I keď sedíme pri stole, naše myšlienky lietajú, niekedy po uhorkách, niekedy po kvase, niekedy po polievke. Skúste aspoň minútu denne, keď nemáte čo robiť, sústrediť sa len na seba, prežiť ten konkrétny okamih. Onú danou chvíľu. Je to príliš namáhavé. Výsledkom tohoto vášho úsilia bude Božia prítomnosť, ktorú pocítite.“

Cítim sa ako herec? Som Peter Nikolajevič Mamonov. Snažím sa robiť svoju prácu, ako najlepšie viem. V každom okamihu do toho vkladám všetku svoju energiu. Keď sa potom po

piatich rokoch pozrieť späť, musím povedať: „Ako si mohol hrať tak zle?“ Budem mať ale čisté svedomie, pretože v tú danú chvíľu som vtedy urobil, čo som mohol.

Tak tomu bolo i pri filme „Ostrov“. Podarilo sa nám to týmto filmom? Učiní na niekoho dojem?

Snažil som sa pomôcť sebe i svojmu okoliu. Keď Christos vstúpil do Jeruzalema, bol uvítaný kvetinami a privítaný potleskom. Osol, na ktorom prichádzal Christos, sa však domnieval, že to všetko bolo adresované jemu (a nie jeho Pánovi). A tak i my bývame ako to zvieratko, ktoré priviezlo Christa do Jeruzalema.

Mám veľa talentov, ale vážim si to? Zasiela ich veľkorysá (Božia) ruka. A ja vďaka nej žijem. Snažím sa tieto moje dary nepopierať, nezradiť ich. So svojím „ja“ nezažívam nejaké uspokojenie. Chápem, že ja, Peter Mamonov, som len svojou vlastnou dôstojnosťou nič nedokázal. Na čo mám byť hrdý? Od tých, ktorým Boh dáva, si zase žiada naspäť.

Musíme žiť tak čisto, ako len môžeme.

Všetko je tak krehké, nechránené.“

Zdroj: internet, preložila JT

„Keď sme natáčali film „Ostrov“, musel som ležať v rakve. To je vám strašná vec.
Štyri steny a poklop.
Nie je tam evanjelium, ikony, no jednoducho nič.
S čím tu ležím? Čo som zhromaždil?
Naučil som sa tisíc nepotrebných vecí.
Viem písať, viem riadiť auto, viem používať to a ono.
Odpustiť - neviem,
nerozčuľovať sa – neviem,
dávať bez ľútosti – neviem.
Neviem odpustiť.
Neviem milovať.
Neviem sa obetovať.

Neviem všetko, čo vo Večnosti budem potrebovať.

A v rakve nie sú žiadne vrecká.

S tým, čo si zhromaždil vo svojej duši,

s tým aj budeš ležať.“

Peter Mamonov

Svätý Paisij Svätohorec

Príbehy, poučenia, zázraky, proroctvá...

Časť 2

Starajte sa o ‘nádobu’, ktorú vám dal Boh. NAPLŇTE JU!

Metropolita Neophytos z Morphou spomína na svoje stretnutie so svätým Paisijom Svätohorcom. Toto je pre nás veľmi dobrá správa, keď by naším hlavným (duchovým) zápasom malo byť naplnenie ‘nádoby’, ktorú nám dal Boh.

Metropolita Neophytos: Cítili „chuť“ Svätej Blahodati...a hľadali ju vo všetkých ohľadoch. Najmä prostredníctvom [duchovného] cvičenia počas detstva. Takto sa zmenili na „nádoby“ Svätého Ducha. Naozaj veľké nádoby! Čo rozumieme pod pojmom „nádoby“? Toto je súčasť teológie svätého Paisija.

Povedal mi: „Pozri, Boh ti dal veľkú ‘nádobu’... a bude ťažko pre teba ju naplniť.“

Nechápal som, čo myslel slovom ‘nádoba’.

Povedal: „Počúvaj, niektorí ľudia sa narodia a ‘nádoba’ ich duše je veľká ako náprstok. Ak sa im podarí naplniť svoj náprstok Božou blahodaťou... dostanú ‘vynikajúce‘ hodnotenie od Boha...“

„Existujú tiež ľudia,“ povedal mi, „ktorí majú ‘nádobu’ veľkú ako šálka kávy. Ak sa im podarí naplniť túto šálku, je to vynikajúce.“

"Niektoré sú s ‘nádobou’ veľkou ako pohárik... iní s jednou veľkou ako sklenený pohár, iné veľkou ako džbán...niektorí majú nádrž a... niektorí majú priehradu. Priehrada príležitostne

vyteká a zavlažuje priľahlé poľnohospodárske pôdy... Čím väčšia je „nádoba Božej blahodate“, tým väčšia je naša zodpovednosť...

Aj voči Bohu, ktorý nám ju dal, aj voči našim spravodlivým predkom..., ktorí sa postarali o to, aby nám pripravili túto nádobu.

Nie je to kvôli našim vlastným schopnostiam a hodnote. Je to kvôli nejakej matke, nejakému otcovi [ktorých sme mali]... nejakému dedkovi, nejakej babičke... nejakému kňazovi, naša ktorého rodina mala v minulosti...mnícha, mníšku alebo iného spravodlivého človeka.

A všetci títo pripravujú nádobu našej duše. Súčasní ľudia to môžu nazvať DNA... alebo dedičnosť. Môžu tomu tiež dať iné meno... v súlade s jazykom modernej psychológie.

Žiadne vysvetlenie však nebolo presnejšie ako to, ktoré nám zanechal Sv. Paisij:

"**Postaraj sa o nádobu, ktorú ti Boh dal. Naplň ju."**

„Ak niekto,“ povedal mi, „kto má nádobu pre svoju dušu veľkú ako pohár, pre prípad, že by ju dokázal naplniť (až po okraj) s Božou milosťou... to je pre neho „vynikajúce “ [hodnotenie od Boha].

„Ak“, povedal mi, „človek má nádobu a naplní ju do 2/3, tak to už nie je „vynikajúce!‘“

Ako starec zasadil Christa do duše mladého človeka

„Bol som študentom práva,“ pripomína mních Paisios, „a navštívil som 22. augusta 1988 starca so spolužiakom menom Gregory. Bola to moja prvá návšteva Svätej Hory. Ľudia, ktorých som poznal, na mňa naliehali, aby som tam išiel, pretože som sa odcudzil Cirkvi. Išiel som väčšinou po tom, čo by ste mohli nazvať „duchovnou turistikou“, ale chcel som tiež starcovi dokázať, že Boh neexistuje, a že ako mních premárnil celé svoje roky.“

„Na Panagoudu sme dorazili okolo štvrtej hodiny popoludní a našli sme asi tridsaťpäť čakajúcich ľudí." Vytrvalo zvonili, ale Starec Paisij neprišiel. Obišli sme to zozadu, ale bolo to zamknuté. Neviem, čo sa vo mne stalo, ale tam som — po prvýkrát za dvanásť rokov života bez Tajín Cirkvi — pokľakol a modlil sa. Povedal som: „Bože môj, ak skutočne existuješ a chceš, aby som veril, prinúť starca prísť a hovoriť s nami o Tebe.“

„Neprešlo ani päť minút, kým sa z lesov vynoril starec a pomaly sa k nám priblížil s pokojným pohľadom a veľmi milým úsmevom."

„Otec Paisij?“ Spýtal som sa dojato.

„Čo chceš od otca Paisija?“ Odpovedal.

„Dať mu tieto ponožky a získať jeho požehnanie.“

„Skloň sa, aby som ťa mohol požehnať,“ povedal mi.

"Od môjho krstu som nedostal také požehnanie." Položil ruku na moju hlavu a modlil sa asi päť minút.

"Neskôr nás vzal na dvor pred svoju celu (kéliu) a sadli sme si na guľatinu." Hovoril o Bohu a svetových udalostiach, akoby počul najnovšie správy, a stále nám ponúkal veľa sladkého pohostenia.

"Medzitým dorazili dvaja muži, ktorí vyzerali ako anarchisti, a starec pokračoval v rozhovore." Hovoril s nami aj o budhizme, postupne, ako lekár, odstraňoval tŕne, ktoré boli vo mne zakomponované. Posledných pár rokov som robil jogu hodinu denne.

„Po hodine diskusie sa obrátil ku mne a spýtal sa:„ Chceš sa stať mojím učeníkom? “„ Nie, otče, “odpovedal som,„ jednoducho sa nehodím na také veci: Milujem svet.“ Položil túto otázku ešte niekoľkokrát počas mojej návštevy, ale, bohužiaľ, som bol v tom čase tak ďaleko od duchovných vecí, že som nedokázal pochopiť veľkoleposť jeho návrhu.

"Potom nás nechal a išiel naskladať nasekané drevo." Povedali sme, že mu pomôžeme, ale on to odmietol s tým, že to urobil pre asketizmus a že je to jeho poslušnosť.

"Asi pätnásť minút sme sa my štyria duchovní turisti medzi sebou nerozprávali." Starcove slová na nás urobili naozaj dojem. So všetkým, čo povedal, odstránil moje pochybnosti o existencii Trojjediného Boha. Ale ten zlý (diabol) na mňa zároveň útočil myšlienkami, ktoré som prijal. Napadlo mi v mojej duši sa potajomky opýtať starca, čo musíme urobiť, aby sme získali raj. Svojím slávybažný a márnivým rozumom som predpokladal, že ak je otec Paisios taký duchovne vyspelý, uhádne moje myšlienky a bude mi odpovedať. Boh sa zľutoval nado mnou a ignoroval môj egoizmus. Videl som, ako starec položil drevo a pomaly k nám prichádzal, díval sa (duchovným zrakom) hlboko do mojej duše — už nie do mojich očí. A potom mi odpovedal: ‚**Maj lásku a vieru v Christa, dieťa moje.‘**

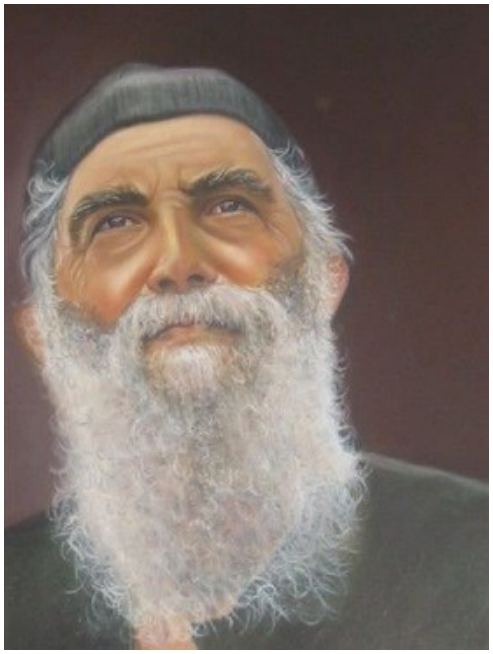

"Moje nohy sa začali chvieť a moje srdce bilo tak silno, že som si myslel, že praskne." Jediné, čo som mohol povedať, bolo: „Gregory, poďme“ a „Otče, tvoje požehnanie.“ Odpovedal: „Prečo chceš odísť? Sadni si, urobím z teba

môjho učeníka a dokonca ti dám svoje meno.‘ Moje srdce však nemohlo zniesť božské zjavenie, ktoré sa udialo v mojom vnútri.

"Odvtedy sa môj život úplne zmenil." Aj keď som ho už nikdy nevidel, vždy medzi nami prebiehala vnútorná duchovná komunikácia. Jeho prítomnosť v mojom živote, aj po jeho odpočinku, sa mnohokrát prejavila úžasným spôsobom. Ale najväčší zázrak je, že hoci som sa Cirkvi úplne odcudzil, podarilo sa mu navždy zasadiť Christa do mojej duše. Za necelých šesť rokov som prešiel od popretia našej Cirkvi k mníchom. A dostal som meno Paisios, presne ako predpovedal starec.“

Intervencia pri dopravných nehodách

Jedného dňa muž z Kalamaty, ktorý žil v Aténach, išiel autom do Ioanniny, keď mal vážnu dopravnú nehodu. Jeho auto bolo doslova rozbité na kúsky a utrpel vážne zranenie hlavy. V bezvedomí bol prevezený do nemocnice a umiestnený na jednotku intenzívnej starostlivosti. Kým bol v tomto stave, videl uprostred jasného mraku staršieho mnícha. Tento konkrétny muž nemal žiadny konkrétny vzťah k Cirkvi, ale niekoľko dní pred nehodou mu známy povedal o blahodaťou naplnenom mníchovi starcovi Paisijovi. Čiže, na svoje prekvapenie, teda impulzívne oslovil neznámeho mnícha: „Si starec Paisij?“ Starec mu neodpovedal. Usmial sa, jemne ho pohladil po hlave a povedal: „Neboj sa, budeš v poriadku!“ Muž nabral vedomie. Aj keď bol zmätený zvláštnosťou toho, čo sa stalo, a hoci nevedel o totožnosti svojho zázračného návštevníka, veril jeho upokojujúcim slovám. Tento muž s nezameniteľným presvedčením opísal svojim lekárom, čo zažil. Títo boli prekvapení ľudsky nevysvetliteľným zlepšením jeho stavu a priznali, že boli svedkami skutočného zázraku.

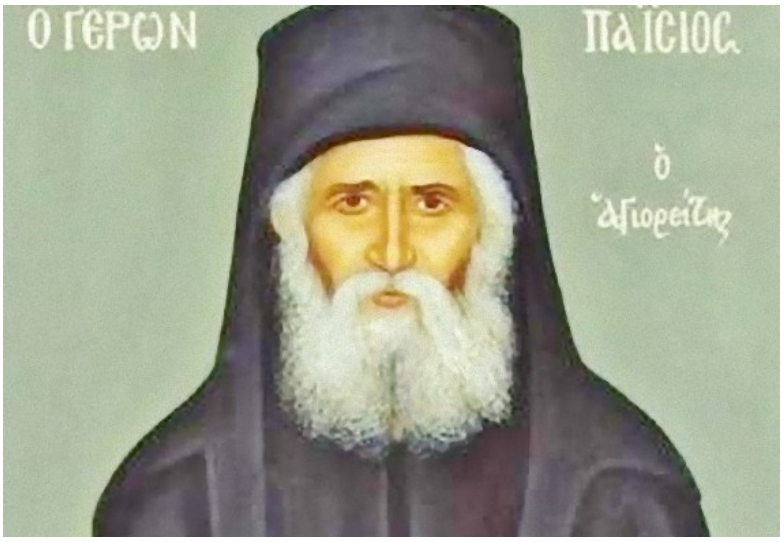

Potom, čo bol prepustený, pozrel sa do okna kníhkupectva, okolo ktorého prechádzal, a na jeho prekvapenie, uvidel fotku mnícha, ktorý ho zachránil, na prednom obale knihy. Zistil totožnosť svojho dobrodinca a plný vďačnosti si kúpil knihu a prečítal si ju.

Dojatý z toho, čo čítal, urobil v januári 1998 púť do Panagoudy, a vtedy ponúkol svoje (životné) vyúčtovanie. Intervencia starci okrem toho, že ho zachránila pred istou fyzickou smrťou, radikálne zmenila jeho život. Vyhľadal duchovného otca a išiel na spoveď, pričom opustil svetský život napriek silnému odporu svojich príbuzných.

"Nemôžem robiť stále tie isté veci," povedal so slzami v očiach. "Starcova jasná, usmievavá tvár mi vždy prichádza na myseľ."

Charakteristika zbožnej osoby

Byť zbožným človekom musíte mať silu a odvahu vo vás. Tí, ktorí sa ukázali byť Veľkí (hrdinovia, vodcovia atď.), mali veľké srdce; boli plní veľkej odvahy a odhodlania. Byť zbožným človekom znamená dať všetkým seba s úplnou dôverou nášmu Pánovi. Ak vám niekto povie niečo, čo vás trápi, nechajte to tak a pomyslite si: "Tiež robím chyby". Je statočné tolerovať chyby iných ľudí. Osoba, ktorá je odvážna, je niekto, kto má tiež lásku, a to Boh oceňuje. Statočnosť neznamená, že ste divoký, ale skôr, že ste heroický. To znamená, že máte heroizmus a nie mizériu (úzkosť). **Rady ku duchovnému životu**

"Čo je pohonná látka stroju, to je srdce duchovnému životu. Kedykoľvek človek robí niečo zo srdca, nie je tým vyčerpaný. Z tohto dôvodu, keď sa ma ľudia pýtajú, čo by mali študovať, poviem im namiesto toho, čo by mali milovať. Najmä určité profesie, ako napríklad "lekár" a "učiteľ", vyžadujú, aby tí, ktorí ich robia, milovali svoju prácu. Je to rovnaké v duchovnom živote. Srdce sa musí podieľať na modlitbe".

***

"Duchovný život si vyžaduje veľké množstvo sebazaprenia a lásky k cnosti kvôli cnosti".

***

"Keď niekto má nízku morálku, mali by sme mu dať odvahu a zdvihnúť ho. Avšak, keď je u niekoho morálka vysoká a má egoizmus, mali by sme ho pokoriť. "

***

"Osoba by mala konať v súlade so svojím duchovným stavom. Teda robiť veci, ktoré zodpovedajú duchovnému štátu, v ktorom sa nachádza " (t. j., nesmie prekročiť svoju duchovnú mieru).

***

"Počas dňa, mali by ste robiť to, čo robil sv. Anton Veľký: trochu praktickej práce, trocha modlitby. Počas noci, trocha štúdia a modlitby. Malé, ale tvrdé, vážne štúdium pomáha mnoho.

***

"Oddaní rodičia, ktorí chcú, aby sa ich deti stali mníchmi, by im to nemali povedať, ale mali by sami žiť ako v monastieri. Ani by si nemali sľubovať Bohu, že ich deti pôjdu do monastiera. Ak tieto deti nemajú volanie (k mníšstvu), potom budú mučení pre celý život. V takýchto prípadoch musí biskup prečítať modlitbu a títo potom nebudú mnísi.

***

"Diabol (Lucifer) padol kvôli svojej pýche. Strašná vec! Bol to hlavný Anjel, a stal sa nepriateľom Boha a človeka. Neexistuje však nikto, kto by mal cítiť (ku nemu) nenávisť, ale len empatiu pre jeho úbohý stav."

***

"Pokornosť, láskavosť a jednoduchosť, toto sú základné veci. Láskavosť znamená najprv premýšľať o tom, čo je prospešné pre ostatných, nie to, čo je prospešné pre nás. Toto povedané, Boh nie je nespravodlivý: On nám následne vykompenzuje čokoľvek, čo stratíme v našom úsilí pomôcť nášmu bratovi."

***

"Všetci, ktorí majú nadšenie a veľké ego, musia byť v poslušnosti, aby sa vzdali svojej vôle."

***

"Ak sa modlíme a necítime pohodlie, niečo (nesprávne) sa zjavne deje: musíme učiniť pokánie a napraviť to. Niektorí ľudia hovoria, že sa toto deje kvôli žiarlivosti diabla – ale to nie je pravda. Namiesto toho, je to akoby nám Boh povedal: "Nerozumiem spôsobu, akým so Mnou hovoríte".

***

Rovnako ako Sväté Prijímanie, modlitba je mystická výživa. Rovnakým spôsobom je potrebná príprava - t. j. čisté svedomie".

***

"Niekto mi raz prišiel a povedal mi, že si prečítal niekoľko kníh o modlitbe, a že sa neskôr prinútil aplikovať (v praxi) to, čo čítal. Výsledkom, povedal, bolo cítenie bolesti v jeho srdci. Povedal som mu: "Nemáš materiál potrebný na pokoru (t. j. hriechy)? Pokor sa; potom budeš cítiť, aké potrebné je Božie milosrdenstvo. A modlitba potom bude tryskať sama o sebe, bez sily".

***

"Keď zapálime sviečku kvôli tomu, kto zosnul, táto osoba má z toho veľký úžitok".

Otočenie volantu

Každému, kto žije na svete, netreba zúfať, keď má mnoho vášní, váha jeho hriechov je mimoriadne ťažká, a cíti, že ide naozaj rýchlo "z kopca". Vlož svoju nádej do Christovho rúk a otoč náhle a neočakávane volant na ceste k Bohu, do kopca. Čoskoro budete dokonca obchádzať iné pomaly pohybujúce sa autá, ktoré bežali vopred po mnoho rokov na ceste Božej.

Peklo a Božia láska

Peklo má byť preč od Boha. Peklom pre dieťa je byť ďalej od svojej matky.

Väčšina ľudí je tak pohltená pozemskými starosťami a majetkom, že nikdy nepocítia Božiu lásku.

Boží prístup a Satanov prístup

Boh chce, aby sme boli predovšetkým šťastní a užívali si vnútorný pokoj. Boh nie je tyran, ktorý nás otravuje a zastrašuje, ale namiesto toho chce, aby sme boli slobodní.

Diabol je veľmi prefíkaný. Neustále sa snaží nájsť vo všetkých slabé miesto. Strážiť si svoju myseľ a svoje myšlienky je to najdôležitejšie.

Satanovou prácou je neustále vkladanie zlomyseľných a škodlivých myšlienok do myslí ľudí.

Sloboda

Starec povedal: Nie je sloboda to, keď hovoríme ľuďom, že všetko je povolené. To je otroctvo. Na zlepšenie musí mať (človek) ťažkosti. Urobme príklad. Máme malý strom. Postaráme sa oň. Vložíme kôl a uviažeme ho lankom. Samozrejme, že ho nezaväzujeme s drôtom, pretože tak by sme ho zranili. S takou metódou by sa strom nedržali v medziach; a ten by sa nerozvíjal správne. A pozrite sa na dieťa. Obmedzujeme jeho slobodu od začiatku. Keď je prvýkrát počatý, toto úbohé je obmedzené v lone matky a zostáva tam deväť celých mesiacov. Neskôr sa narodí a hneď ho dávajú do prikrývky, ktorou ho obtočia, akonáhle začne rásť, postavia zábradlie, atď. Toto je potrebné k tomu, aby vyrástol. Zdá sa, že mu berú slobodu, ale bez týchto ochranných opatrení dieťa zomrie v prvom okamihu.

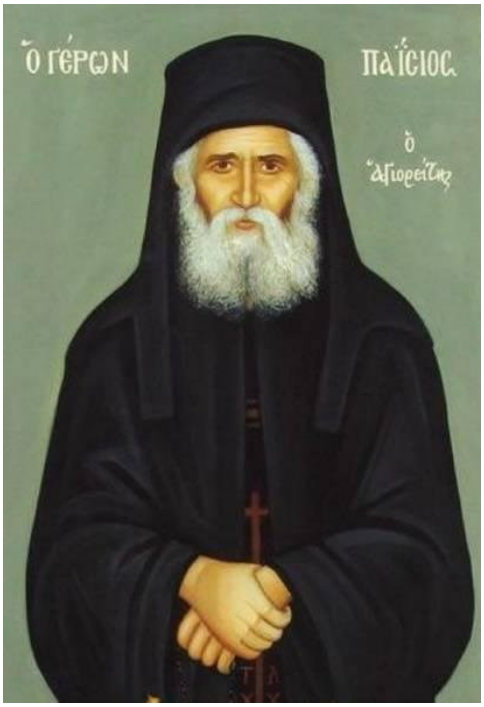

Starší povedal: Sloboda je dobrá, keď ju osoba môže použiť primerane. Inak je to katastrofa.

Pokora

Starec hovoril: Pokora je nadobudnutá po boji. Keď sa poznáte, získate pokoru, ktorá sa stane (trvalým) stavom. V opačnom prípade sa človek môže stať pokorným na chvíľu, ale vaša myšlienka vám povie, že ste niečo, aj keď v skutočnosti nie ste nič. A budete týmto oklamaný až do momentu smrti. Ak vás smrť nájde s myšlienkou, že ste nič, potom Boh bude hovoriť. Ak však vaša myšlienka hovorí v hodine smrti, že ste niečo a nechápete to, všetko vaše úsilie ide na odpad.

„Pokora má veľkú moc. Pokora spôsobuje, že sa diabol rozkladá na prach. Je to najsilnejšia rana pre diabla. Tam, kde je pokora, nemá diabol miesto. A ak nie je miesto pre diabla, potom nie je žiadne pokušenie "

"Ten, kto má skutočnú pokoru, je ten, kto okamžite zabudne na dobré skutky, ktoré robí, pričom každé dobro, ktoré je urobené jemu (aj to najbezvýznamnejšie), považuje za obrovské a prežíva za to pocit vďačnosti."

Siete diabla

Diabol roztiahol tri chápadlá, aby zachytil celý svet. Bohatých, aby ich chytil do slobodomurárstva, chudobných aby chytil s komunizmom, a pobožných, aby chytil do (herézy) ekumenizmu.

Pokračovanie nabudúce...

Výroky svätých otcov

Kto skutkami neplní prikázanie Spasiteľa, je ďaleko od Božskej lásky, a keď ju tak stratil, zostáva vzdialený Božiemu navštíveniu a pomoci a stáva sa pre všetkých ľahkou korisťou.
Otec sa tak nestará o svoje deti, ako sa náš predobrý a prozreteľný Stvoriteľ stará o tých, ktorí v neho naozaj veria a pevne v neho dúfajú.
Boh dosahuje tvoje drahocenné spasenie prostredníctvom skúšok, pretože chce zmierniť tvoje bremeno a naplniť tvoju duchovnú nádobu darom veľkej nádeje, aby si tak získal nebeské kráľovstvo a večne prebýval spolu s Christom, ktorého si si vrúcne zamiloval!
„Pane, Isuse Christe, Synu Boží, zmiluj sa nado mnou!“ Či už stojíš, sedíš, ješ, cestuješ alebo robíš niečo iné, neustále hovor túto modlitbu a vrúcne sa k nej núť, pretože poráža neviditeľných nepriateľov ako vojak pevnou kópiou.

Gregor Palama

Nikto nevstupuje do Nebeského kráľovstva inak než úzkou bránou skúšok.
Ak chcete posilniť svoju (slabú) trpezlivosť, keď upadnete do nejakých problémov alebo zármutku, uvažujte takto:

že skúšku, do ktorej si sa dostal, musíš znášať, pretože si dal sám (svojimi hriechmi) príležitosť k jej vzniku;
že nikto nevstupuje do Nebeského kráľovstva inak než úzkou bránou skúšok a súžení;
že Christos a všetci svätí vstúpili do Nebeského kráľovstva prostredníctvom tŕnia a krížov; a
že utrpenie, ktoré znášate, je v súlade s vôľou Božou.

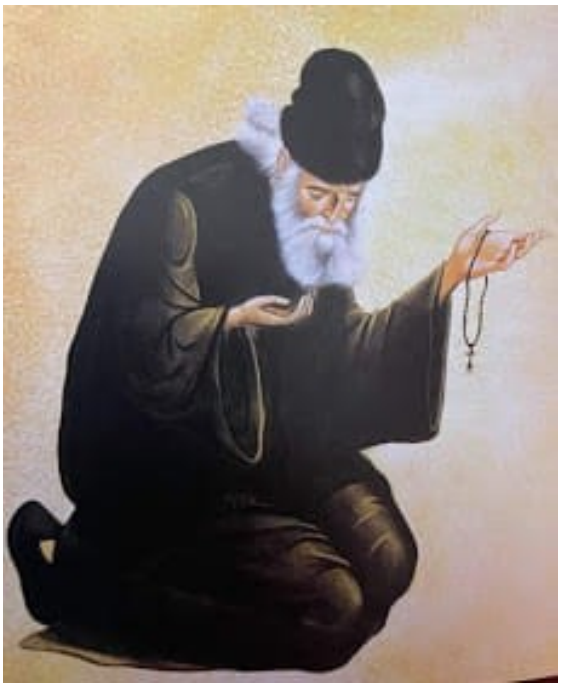

Ctihodný Nikodém Svätohorec

Raz sa ateista spýtal veriaceho: „A čo sa stane, keď po smrti zistíte, že raj, ktorý hlásate, neexistuje?“ Veriaci na otázku ateistu odpovedal: „A čo bude, keď na konci pozemskej cesty za hrobom zistíte, že večné peklo, ktoré vy ateisti popierate, existuje?“ „Dúfam, že sa to nikdy nestane,“ odpovedal ateista.
„Vy dúfate?!“, začudoval sa veriaci, „To je to, v čom je rozdiel medzi vašou a mojou vierou. Vy žijete s neistou nádejou, ale ja žijem s vierou v to, že pokiaľ existuje stvorenie, existuje i Stvoriteľ.“

NEPREHLIADNITE

„Kto skúpo rozsieva, skúpo bude aj žať; kto však hojne rozsieva, hojne bude aj žať. Každý (nech dá), ako si zaumienil v srdci, nie z neochoty alebo z prinútenia; lebo ochotného darcu miluje Boh.“

(Druhý list apoštola Pavla Korintským 9, 6-7)

Zbierka na stavbu chrámu v Banskej Bystrici:

Bankové spojenie:

IBAN: SK82 0900 0000 0051 0922 4043

OZNAM

Všetkým sympatizantom pravoslávia oznamujeme, že nedeľné sv. liturgie sa v Banskej Bystrici a Zvolene konajú striedavo. Jednu nedeľu v Banskej Bystrici v DOMe Slovenského misijného hnutia na Skuteckého ulici č. 4 (oproti bývalému kinu Hviezda) so začiatkom o 9:00 hodine a ďalšiu

nedeľu v kaplnke zvolenského zámku vo Zvolene so začiatkom o 8:45 hodine. Všetky sviatočné bohoslužby (utrene, večierne, sv. liturgie), ktoré pripadnú na ktorýkoľvek deň v týždni okrem nedele, sa konajú vo vojenskej kaplnke veliteľstva vzdušných síl vo Zvolene na ulici Jána Jiskru 10. Raz za dva mesiace sa koná svätá Liturgia aj v kaplnke na zámku vo Vígľaši. Ďalej všetkým záujemcom o duchovné rady, duchovné usmernenie, zodpovedanie otázok v oblasti duchovného života, či bližšie informácie o bohoslužbách odporúčame, aby kontaktovali duchovného cirkevných obcí cestou e-mailu: marek.ignacik@gmail.com alebo na telefónnom čísle: 0903 824 426. K dispozícii je naša stránka a to: www.pcozvbb.sk

Informácie o našom občasníku, možnosti jeho odoberania či prispievania doň dostanete na telefónnom čísle redaktorky časopisu: 0903 170 583.

Zodpovedná:

Redaktorka: Mgr. Jana Tomášová, Jesenského 16, 974 01 Banská Bystrica, e-mail: jankasom@szm.com

www.pravoslavie.sk